

Інноваційні рішення в міжнародних економічних відносинах

УДК 631.164.23: 339.9.012; JEL classification: E22; F02; F21; P45

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2019-3-1>

ЛАРИНА Тетяна Федорівна, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри агрологістики і управління ланцюгами постачань Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка
ORCID ID: 0000-0003-3149-8430

ПОТИШНЯК Олена Миколаївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка
ORCID ID: 0000-0002-3434-6208

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ СУБ'ЄКТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Ларіна Т. Ф. Формування інвестиційної стратегії суб'єкта міжнародних економічних відносин.

В якості вихідної гіпотези прийнято факт неуніверсальності існуючих механізмів формування інвестиційної стратегії, що зумовлює необхідність їх вдосконалення та адаптації з урахуванням мінливості зовнішнього середовища і сучасних тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин.

Метою роботи став аналіз теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності формування інвестиційної стратегії підприємства як суб'єкта міжнародних економічних відносин.

Найважливішими об'єктивними чинниками забезпечення розвитку підприємства на сучасному етапі функціонування міжнародного бізнесу визнано ефективно формування і використання фінансових ресурсів, яке насамперед пов'язане із застосуванням нових систем і методів управління цими процесами. Враховано значний вплив на ринкову ситуацію факторів нестабільності. Доведено, що в цих умовах значно підвищується роль інвестиційної стратегії, яка забезпечує пріоритетні напрями розвитку підприємства в міжнародному бізнесі. Одним із важливих етапів процесу розробки інвестиційної стратегії є аналіз фінансового становища підприємства. Розкрито потенціал інструментів і методів економіко-математичного фінансового аналізу для формування ефективної інвестиційної стратегії підприємств – суб'єктів міжнародного бізнесу.

Зроблено висновок про те, що інвестиційна стратегія підприємства – суб'єкта міжнародних економічних відносин описується збалансованою системою інтегральних та комплексних показників доцільності вкладання капіталу інвестором в об'єкт інвестування, яка відображає перспективи розвитку, ефективність використання ресурсів і активів, їхню ліквідність, стан платоспроможності та фінансової стійкості, а також деякі неформалізовані аспекти діяльності підприємства. В якості найбільш перспективних і результативних представлено кластерний аналіз, матричний аналіз, таксономічний аналіз. Представлено методіку їх використання для практичного застосування в інвестиційному менеджменті.

Ключові слова: інвестиційна стратегія, міжнародні економічні відносини, кластерний аналіз, матричний аналіз, таксономічний аналіз.

Постановка проблеми. Міжнародна економічна діяльність розвивається в контексті поглиблення інтернаціоналізації економіки, посилення процесів усупільнення капіталу, вдосконалення форм та методів його міграції, диверсифікації виробництва в динамічному конкурентному середовищі. В зазначених умовах основним інструментом, за допомогою якого забезпечується узгоджене цілеспрямоване функціонування і розвиток підприємства та всіх його підрозділів, виступає добір стратегічних альтернатив. Інвестиційна діяльність компанії розраховується на досить тривалий час і тому має здійс-

нюватися з урахуванням перспективних тенденцій і факторів, тобто передбачає формування інвестиційної стратегії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування інвестиційної стратегії підприємства як суб'єкта міжнародного бізнесу не є новим об'єктом для аналізу. Його вирішенню присвячені праці таких вчених, як: Макарій Н. [1], Рудніченко Є. [2], Юхимчук С. [3], Супрун С. [4], Донцов С. [5], Катан Л. [6], Бланк І. [7], Коюда В. [8], тощо. Проте, розроблені механізми формування інвестиційної стратегії не мають універсального характеру, що зумовлює необхідність їх

вдосконалення та адаптації для підприємств різної галузевої приналежності з урахуванням мінливості зовнішнього середовища та сучасних тенденцій розвитку міжнародної торгівлі.

Метою роботи є аналіз теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності формування інвестиційної стратегії підприємства як суб'єкта міжнародних економічних відносин.

Основні результати дослідження. Вихідною передумовою формування інвестиційної стратегії є загальна стратегія економічного розвитку компанії, яка знаходиться на більш високому рівні в ієрархії цілей і визначає основні етапи розвитку. При цьому, інвестиційна стратегія має розглядатися як найважливіший фактор забезпечення ефективного розвитку компанії в міжнародному середовищі.

Управління інвестиційною діяльністю реалізується в рамках формування інвестиційного портфеля. Дана активність відноситься до середньострокового менеджменту і завершується реалізацією окремих інвестиційних програм та проєктів.

Актуальними цілями інвестиційної діяльності виступають: нарощування основних фондів та виробничих потужностей з урахуванням найновіших досягнень у галузі техніки й технології, а також підтримка засобів виробництва у працездатному стані. Багатогранні аспекти такої діяльності опрацьовуються за допомогою безперервного інвестиційного планування, яке охоплює різні проміжки часу. Стратегічні й тактичні цілі підприємства взаємопов'язані, що передбачає в якості необхідної умови ефективний розподіл функцій і завдань на стадії довгострокового прогнозу (розрахованого на 10-15 років), середньострокового плану (що складається на 3-8 років) і короткострокових планів (які розроблюються на 1-3 роки) з глибоким конкретним опрацюванням усіх аспектів виробничої та інвестиційної діяльності. Динамізм і мінливість економічних ситуацій, що характерні для сучасного підприємництва, зумовлюють необхідність періодичного коригування інвестиційних планів. Це природний процес, він відбиває суть специфічних функцій вищого керівництва - стратегічне управління підприємством на противагу вирішення оперативних контрольно-розподільних питань.

На сучасному етапі розвитку міжнародного бізнесу найважливішими чинниками забезпечення розвитку підприємства є ефективне формування і використання фінансо-

вих ресурсів, яке насамперед пов'язане із застосуванням нових систем і методів управління цими процесами. Значний вплив на ситуацію в ринковому просторі здійснюють фактори нестабільності, наслідки яких позначаються на підприємства практично всіх сфер діяльності. У цих умовах значно підвищується роль інвестиційної стратегії, яка забезпечує пріоритетні напрями розвитку підприємства в міжнародному бізнесі. Однак для того, щоб розроблена стратегія була успішно реалізована, потрібно докласти значних зусиль до вдосконалення самого процесу її розроблення. Одним із важливих етапів цього процесу є аналіз фінансового становища підприємства.

На наш погляд, значний потенціал в справі розробки ефективної інвестиційної стратегії для суб'єктів міжнародного бізнесу мають наступні методи економіко-математичного аналізу: кластерний, матричний, таксономічний.

Сутність кластерного аналізу полягає у здійсненні класифікації об'єктів дослідження за допомогою обчислювальних процедур. В результаті цього утворюються «кластери» або групи дуже схожих об'єктів. На відміну від інших методів, цей вид аналізу дає можливість класифікувати об'єкти не за однією ознакою, а за декількома одночасно. Для цього вводяться відповідні показники, що характеризують певну міру близькості за всіма класифікаційними параметрами.

Основними завданнями кластерного аналізу є: розробка типології або класифікації досліджуваних об'єктів; дослідження та визначення прийнятних концептуальних схем групування об'єктів; висунення гіпотез на підставі результатів дослідження даних; перевірка гіпотез чи справді типи (групи), які були виділені певним чином, мають місце в наявних даних.

Кластерний аналіз потребує здійснення таких послідовних кроків як проведення вибірки об'єктів для кластеризації; визначення множини ознак, за якими будуть оцінюватися відібрані об'єкти; оцінка міри подібності об'єктів; для створення груп подібних об'єктів; перевірка достовірності результатів кластерного рішення. Мотивами діяльності кожного інвестора є отримання прибутку від вкладених коштів, тому при оцінці інвестиційної стратегії потенційного інвестора - підприємства, в першу чергу аналізується його прибутковість.

Прибутковість характеризує ефективність фінансово-господарської діяльності

підприємства та показує скільки гривень прибутку (валового, операційного, до оподаткування, чистого) приходить на 1 грн. реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), активів, власного капіталу тощо.

Прибутковість підприємства оцінюється за рядом показників: коефіцієнтом рентабельності майна, коефіцієнтом рентабельності оборотних активів, коефіцієнтом рентабельності необоротних активів, коефіцієнтом рентабельності власного капіталу, коефіцієнтом рентабельності продажів, коефіцієнтом чистої рентабельності реалізованої продукції, коефіцієнтом операційної рентабельності реалізованої продукції, коефіцієнтом рентабельності операційної діяльності, коефіцієнтом валової рентабельності основної діяльності, коефіцієнтом рентабельності капіталу.

Дисперсія характеризує ступінь розсіювання точок у просторі відносно центру кластера. Краще за все розглядати дисперсію як характеристику того, наскільки близько одна до одної розташовані в просторі точки кластера. Отже, кластер можна назвати «щільним», якщо всі точки знаходяться поблизу його центра тяжіння, і «нещільним», якщо вони розосереджені навколо центра.

Внутрішньогрупова дисперсія характеризує варіацію показників в межах одного кластера, міжгрупова – між значеннями показників об'єктів, що входять до різних кластерів. Відповідно, чим менша внутрішньогрупова дисперсія і більша міжгрупова, тим більш якісно проведена кластеризація. Для статистично значимих показників значення міжгрупової дисперсії повинне перевищувати значення внутрішньогрупової. Чим більша різниця зазначених показників, тим більш значимим є показник [9].

F-критерієм називають будь-який статистичний критерій, тестова статистика якого при виконанні нульової гіпотези має розподіл Фішера (F-розподіл). Щоб показник був статистично значимим, розрахункове значення F-критерію повинне бути більше табличного [9].

Розрахункові значення F-критерію для показників становлять: для коефіцієнта рентабельності майна – 20,75, для коефіцієнта рентабельності операційної діяльності – 17,68, для коефіцієнта чистої рентабельності реалізованої продукції – 35,27. Табличне значення при кількості ступенів свободи (1; 8) і рівня значимості $p = 0,05$ складає 5,32. Оскільки для зазначених показників розрахункове значення F-критерію більше за табличне,

всі вони є статистично значимими для кластеризації. При цьому рівень р-помилки не перевищує максимально допустимого значення 0,05.

Отже, коефіцієнти рентабельності майна, рентабельності операційної діяльності та коефіцієнт чистої рентабельності реалізованої продукції є статистично значимими, а результати кластеризації достовірними. Показником, що має найкращу кластеризаційну здатність, є коефіцієнт чистої рентабельності реалізованої продукції, для якого значення критерію Фішера є максимальним, а помилки – мінімальним.

Окрім розглянутих показників рентабельності, комплексний аналіз інвестиційної стратегії підприємств, який передбачає всесторонню оцінку, здійснюється також за показниками ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності.

На сьогодні актуальними є матричні методи управління фінансами та застосування факторного аналізу, які дають змогу швидко прорахувати багатоваріантні сценарії розвитку підприємства.

Матриця інвестиційних стратегій дає змогу визначати поточне положення компанії стосовно фінансового ризику, розглядати ситуацію в динаміці та прогнозувати зміни фінансового стану, планувати перспективне положення компанії, цілеспрямовано змінюючи найбільш важливі показники діяльності підприємства та знижуючи рівень фінансового ризику в міжнародному бізнесі. Матриця фінансових стратегій Франсона Ж. і Романа І. ґрунтується на розрахунку трьох коефіцієнтів: результат господарської діяльності (РГД), результат фінансової діяльності (РФД), результат фінансово-господарської діяльності (РФГД) [10].

Результат господарської діяльності розраховується за формулою (3.1) [10]:

$$РГД = БР - \Delta ФЕП - \Delta ОФ + ІД, \quad (3.1)$$

де БР – бруто-результат від експлуатації інвестицій;

$\Delta ФЕП$ – зміна фінансово-експлуатаційних потреб;

$\Delta ОФ$ – зміна первісної вартості основних засобів за звітний період;

ІД – інші доходи.

Результат господарської діяльності з економічного погляду може бути визначений як сума грошових коштів підприємства після фінансування. Результат господарської діяльності свідчить про ліквідність підпри-

ємства після фінансування всіх витрат, що пов'язані з його розвитком.

Результат фінансової діяльності розраховується за формулою (3.2) [10]:

$$РФД = \Delta ПК - Вф - ПП - Д + Дук - Вук - ФІд^- + Дф, \quad (3.2)$$

де $\Delta ПК$ - зміна позикового капіталу за звітний період;

$Вф$ - фінансові витрати;

$ПП$ - податок на прибуток від звичайної діяльності;

$Д$ - виплачені дивіденди;

$Дук$ - дохід від участі в капіталі;

$Вук$ - втрати від участі в капіталі та інші витрати;

$ФІд^-$ - довгострокові фінансові інвестиції;

$Дф$ - інші фінансові доходи.

Результат фінансової діяльності відображає фінансову політику підприємства. При розрахунку даного показника потрібно користуватись лише рухом фінансових потоків.

Вирішальне значення для визначення знаку результату фінансової діяльності має знак зміни позичкових коштів. Результат господарсько-фінансової діяльності - підсумок результату господарської та фінансової діяльності.

Результат фінансово-господарської діяльності розраховується за формулою (3.3) [10]:

$$РФГД = РГД + РФД, \quad (3.3)$$

де $РГД$ - результат господарської діяльності;

$РФД$ - результат фінансової діяльності.

Існує багато показників, що окремо характеризують різні аспекти фінансового стану підприємства. За допомогою таких показників можна визначити наскільки підприємство фінансово стійке, який рівень його ліквідності, ділової активності та рентабельності. Однак, в сучасній теорії фінансового аналізу відсутня формула для розрахунку рівня інвестиційної стратегії, адже він характеризується великою кількістю фінансових показників.

Тож доцільним вбачається застосування методу таксономії для розробки узагальнюючого показника. Таксономія - це наука, яка займається групуванням, класифікацією та систематизацією спостережень. Таксономічні процедури застосовують для зістав-

лення об'єктів, які характеризуються великою кількістю ознак [9].

Застосовуючи таксономічний аналіз, можна згорнути багатомірний статистичний матеріал, який характеризує явище або процес та отримати єдину кількісну характеристику або узагальнену оцінку.

Одним з результатів застосування таксономічного аналізу є таксономічний коефіцієнт рівня розвитку (таксономії). Коефіцієнт таксономії застосовується для статистичної характеристики більшості об'єктів, з його допомогою можна оцінити досягнутий в деякому періоді середній рівень значення ознаки. Таксономічний показник може набувати значення в інтервалі [0; 1] та має при цьому таку інтерпретацію: окремий об'єкт (процес) у даному періоді тим більше розвинутий, чим ближче значення узагальнюючого показника до одиниці. З його допомогою можна оцінити досягнутий у деякий період або момент часу «середній» рівень значення ознак, що характеризують явище чи процес [9].

Матрицю спостережень для оцінки ефективності формування інвестиційної стратегії підприємства доцільно формувати за рахунок значень показників рентабельності діяльності, коефіцієнта платоспроможності, автономії, коефіцієнта зносу основних засобів, коефіцієнта оборотності активів.

Вибір показників для аналізу зумовлений наступними міркуваннями.

Коефіцієнт рентабельності активів характеризує рівень прибутку, що створюється всіма активами підприємства, які перебувають у його використанні згідно з балансом [11].

Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття) характеризує достатність оборотних активів підприємства для погашення своїх боргів та показує, скільки грошових одиниць оборотних активів припадає на кожну грошову одиницю короткострокових зобов'язань [12].

Коефіцієнт автономії (коефіцієнт концентрації власного капіталу) характеризує частку власних коштів підприємства (власного капіталу) у загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність. Чим вище значення цього коефіцієнта, тим більш фінансово стійким, стабільним і більш незалежним від зовнішніх кредиторів є підприємство. Вважається, що в підприємство з високою часткою власного капіталу кредитори швидше вкладають кошти, оскільки воно має

можливість погасити борги за рахунок власних коштів [11].

Коефіцієнт зносу основних засобів характеризує частку їх вартості, списану на витрати в попередніх періодах, у первісній вартості основних засобів. Значення цього показника більше за 0,5 є небажаним для підприємства в межах інвестування в міжнародному бізнесі [13].

Коефіцієнт оборотності оборотних активів – відображає ефективність використання оборотних активів підприємства (грошових коштів, запасів товарів, виробничих запасів, дебіторської заборгованості). Коефіцієнт демонструє співвідношення виручки і середньої за період суми оборотних активів. Значення показника говорить про кількість оборотів, які здійснили оборотні активи [24].

Стандартизації показників виконується з використанням формули [9]:

$$Z_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{\sigma_j} \quad (3.4)$$

де Z_{ij} – стандартизоване значення j -го показника в період часу i ;

x_{ij} – значення показника j для i -го періоду часу;

\bar{x}_j – середнє арифметичне значення показника j .

σ_j – стандартне відхилення показника j .

Саме матриця даних, складена із стандартизованих ознак, застосовується при побудові таксономічного показника. Стандартизація дозволяє позбутися від одиниці виміру (вартісної, натуральної тощо), тобто звести всі одиниці виміру до безрозмірної

величини – вирівняти значення ознак. Після стандартизації значень проводиться диференціація ознак на стимулятори та дестимулятори. Підставою такого поділу є характерний вплив кожного з показників на рівень розвитку досліджуваного об'єкта. Ознаки, які надають позитивний (стимулюючий) вплив на загальний рівень розвитку об'єкта, називаються стимуляторами, а ознаки, що уповільнюють розвиток підприємства, – дестимуляторами.

Негативна тенденція до зменшення таксономічного показника свідчить про те, що підприємство здійснювало менш ефективну інвестиційну стратегію в міжнародному бізнесі, тому пріоритетним завданням підприємства є розробка заходів, що зможуть змінити ситуацію на протилежну, насамперед, дозволять збільшити темпи зростання показників, що характеризують ефективність його інвестиційної стратегії.

Висновки. Інвестиційна стратегія підприємства – суб'єкта міжнародних економічних відносин описується збалансованою системою інтегральних та комплексних показників доцільності вкладання капіталу інвестором в об'єкт інвестування, яка відображає перспективи розвитку, ефективність використання ресурсів і активів, їхню ліквідність, стан платоспроможності та фінансової стійкості, а також деякі неформалізовані аспекти діяльності підприємства. Розрахунок параметрів ефективної інвестиційної стратегії в умовах невизначеності зовнішнього середовища передбачає використання економіко-математичних моделей, серед яких актуалізуються кластерний, матричний, таксономічний аналіз.

Література.

1. *Макарій Н. П.* Оцінка інвестиційної привабливості українських підприємств. *Економіст*. 2015. № 10. С. 52 – 54.
2. *Рудніченко Є. М., Рясних Є. Г., Гавловська Н. І.* Інвестиційний менеджмент: навчальний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2015. 415 с.
3. *Юхимчук С. В., Супрун С. Д.* Матрична модель оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств. *Фінанси підприємств*. 2014. № 1. С. 15 – 20.
4. *Супрун С. Д.* Оцінка ефективності інвестиційних проектів підприємств. *Фінанси України*. 2012. № 4. С. 82 – 87.
5. *Донцов С. С.* Оценка инвестиционной привлекательности предприятия посредством анализа надежности его ценных бумаг. *Финансовый менеджмент*. 2016. № 3. С. 78 – 84.
6. *Катан Л. І., Хорішко К. С.* Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 15. С. 22 – 24.
7. *Бланк И. А.* Инвестиционный менеджмент. Кие: Кондор, 2010. 448 с.
8. *Коюда В. О., Лепейко Т. І., Коюда О. П.* Основи інвестиційного менеджменту: навчальний посібник Київ: Кондор, 2016. 340 с.
9. *Калинина В. Н.* Введение в многомерный статистический анализ. Москва: Техника, 2016. 66 с.
10. *Бубенко П. Т., Шаханова Г. А.* Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості

підприємства. Вісник НТУ «ХПІ». 2016. № 66 (1039). URL: <http://library.kpi.kharkov.ua/vestnik6.html>.

11. *Бутенко Д. С.* Фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/2-2014/82.pdf>.

12. *Бутирїна В. М., Верещаєва В. А.* Визначення фінансової стратегії розвитку підприємства: URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlntu/21_7/177_But.pdf.

13. *Забарїна К. Ф., Нечаєва І. А.* Особливості використання інструментів стратегічного менеджменту з метою комплексної оцінки фінансової діяльності підприємства. Економічний аналіз. 2014. № 3. С. 37–43.

References.

1. *Makarij, N. P.* (2015). «Estimation of investment attractiveness of Ukrainian enterprises». *Ekonomist*. № 10, pp. 52 – 54.

2. *Rudnichenko, Ye. M., Riasnykh, Ye. H., Havlovs'ka, N. I.* (2015). *Investytsijnyj menedzhment*. [Investment management]. KhNU, Khmelnytsky. Kyiv. Ukraine.

3. *Yukhymchuk, S. V., Suprun, S. D.* (2014). «Matrix model of estimation of investment attractiveness of industrial enterprises». *Finansy pidpryemstv*. № 1, pp. 15 – 20.

4. *Suprun, S. D.* (2012). «Evaluation of the efficiency of investment projects of enterprises». *Finansy Ukrainy*. № 4, pp. 82 – 87.

5. *Dontsov, S. S.* (2016). «Assessment of the investment attractiveness of an enterprise by analyzing the reliability of its securities». *Fynansovyy menedzhment*. № 3, pp. 78 – 84.

6. *Katan, L. I., Khorishko, K. S.* (2018). «Evaluation of investment attractiveness of the enterprise». *Investytsii: praktyka ta dosvid*. № 15, pp. 22–24.

7. *Blank, Y. A.* (2010). *Ynvestytsyonnyj menedzhment*. [Investment Management]. Kondor. Kyiv. Ukraine.

8. *Koiuda, V. O., Lepejko, T. I., Koiuda, O. P.* (2016). *Osnovy investytsijnoho menedzhmentu*. [Fundamentals of investment management]. Kondor. Kyiv. Ukraine.

9. *Kalynyна, V. N.* (2016). *Vvedenye v mnohomernyy statystycheskyj analiz*. [Introduction to multidimensional statistical analysis]. Tekhnyka. Moscow. Russia.

10. *Bubenko, P. T., Shakhanova, H. A.* (2016). Metodychni pidkhody do otsinky investytsijnoi pryvablyvosti pidpryemstva. [Methodical approaches to estimation of investment attractiveness of the enterprise]. *Visnyk NTU «KHPi»*. Bulletin of NTU "KPI". № 66 (1039). Available at: <http://library.kpi.kharkov.ua/vestnik6.html>.

11. *Butenko, D. S.* Faktory vplyvu na investytsijnu pryvablyvist' pidpryemstva. [Factors of influence on the investment attractiveness of the enterprise]. Available at: <http://www.global-national.in.ua/archive/2-2014/82.pdf>.

12. *Butyrina, V. M., Vereschaieva, V. A.* Vyznachennia finansovoi stratehii rozvytku pidpryemstva. [Definition of financial strategy of enterprise development]. Available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlntu/21_7/177_But.pdf.

13. *Zabarina, K. F., Nechaieva, I. A.* (2014). «Features of the use of strategic management tools for the purpose of complex assessment of financial activity of the enterprise». *Ekonomichnyj analiz*. № 3. S. 37–43.

Abstract

Larina Tetiana, Potyshnyak Olena. Forming investment strategy of international economic actor.

As a starting hypothesis is the fact of non-universality of the existing mechanisms of investment strategy formation is accepted, which necessitates their improvement and adaptation taking into account the variability of the environment and current tendencies of development of international economic relations.

The purpose of the work was to analyze theoretical provisions and develop practical recommendations for improving the efficiency of the enterprise investment strategy formation as a international economic actors.

The most important objective factors are the effective formation and use of financial resources in ensuring the development of an enterprise at the present stage of international business operation, which is primarily related to the use of new systems and methods of managing these processes. Considerable influence on the market situation of instability factors is taken into account. It is proved that under these conditions the role of investment strategy, which provides priority directions of enterprise development in international business, is significantly increasing. One of the important steps in the process of developing an investment strategy is to analyze the financial position of the company. The potential of tools and methods of economic and mathematical financial analysis is revealed for forming an effective investment strategy of enterprises - subjects of international business.

It is concluded that the investment strategy of the enterprise - international economic actors is described by a balanced system of integral and integrated indicators of investing capital expediency in the investing object, which reflects the prospects of development, efficiency of resources using and assets, their liquidity, solvency status and financial stability as well as some informal aspects of the enterprise. Cluster analysis, matrix analysis, taxonomic analysis have been presented as the most promising and effective ones. The methods of their use for practical application in investment management are presented.

Бібліографічний опис статті:

Ларіна Т. Ф., Потішніак О. М. Формування інвестиційної стратегії суб'єкта міжнародних економічних відносин. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2019. № 3. С. 5-11.

Larina Tetiana, Potyshnyak Olena. Forming investment strategy of international economic actor. Actual problems of innovative economy. 2019. No. 3, pp. 5-11.

УДК 332.14:711.437; JEL classification: P25; Q17
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2019-3-2>

**ЗИБАРЕВА Оксана Василівна, доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
ORCID: 0000-0002-3069-6462**

**БЕЛЕЙ Світлана Іванівна, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри управління проектами та безпеки підприємства
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
ORCID: 0000-0001-5483-2345**

**ЛУЧИК Олег Іванович,
асистент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
ORCID: 0000-0002-6812-9826**

**ВІДТВОРЮВАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ
ОБЛАСТІ В УМОВАХ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА:
АСИМЕТРІЇ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ**

Зибарева О. В., Белей С. І., Лучик О. І. Відтворювальний потенціал сільських територій чернівецької області в умовах транскордонного співробітництва: асиметрії розвитку та шляхи їх подолання.

Поглиблення транскордонного співробітництва відкриває нові можливості для активізації діяльності на сільських територіях та отримання синергетичного ефекту від переплетення відтворювальних потенціалів сільських територій та суб'єктів що на них розташовані. Враховуючи динамічність зовнішнього середовища, постає необхідність дослідження новітніх факторів, форм, передумов та параметрів активізації подолання диспропорцій розвитку сільських територій в умовах інтеграції й конвергенції, що впливає на забезпечення економічної безпеки держави. В статті здійснено теоретичне узагальнення сутності близьких за змістом понять: «диспропорція» та «асиметрія».

Нинішні реалії процесів євроінтеграції посилюють роль транскордонного співробітництва та відкривають нові можливості для розвитку сільських територій. Конвергенція економіки сільських територій євро регіону «Верхній Прут» одночасно виступає каталізатором і показником розвитку європейської інтеграції України. Однак сучасний стан розвитку сільських територій Чернівецької області є процесом нерівномірним, асинхронним і непропорційним. Здійснений аналіз розвитку сільських територій засвідчив нерівномірність їх розвитку. Основними диспропорціями розвитку сільських територій Чернівецької області є: монофункціональний характер розвитку; малоефективне або неефективне сільське господарство; неагативний вплив на родючість ґрунтів, недостатнє внесення органічних і мінеральних добрив; низький рівень доходів сільського населення; відсутність умов для розвитку альтернативних напрямів підприємництва та їх подальшої диверсифікації на сільських територіях; відсутність адекватного механізму реалізації фінансового забезпечення розвитку сільських територій; відсутність економічного інтересу жити та працювати в сільській місцевості, мотивації до праці, наявність безробіття, трудова міграція, бідність. Асиметричність розвитку сільських територій Чернівецької області ускладнює використання кордону як стимулюючого, а не гальмуючого чинника транскордонної конвергенції.

Слід наголосити, що Чернівецька область має можливості для вирівнювання асиметрій розвитку сільських територій, які забезпечуються унікальним природно-ресурсним потенціалом, особливостями земельних ресурсів як природного базису, людським та науково-технічним потенціалом. Однак практика показує, що при порушенні нормального перебігу економічних процесів, без державного втручання спостерігається зростання диспропорцій та соціально-економічна асиметрія розвитку сільських територій. Проведені дослідження доводять необхідність розробки регіональної політики, спрямованої на зменшення асиметрій у розвитку сільських територій та пошуку нових форм взаємодії суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва.

Усунення диспропорцій розвитку сільських можливе через співпрацю суб'єктів, які займаються господарською діяльністю на селі, органів місцевої влади та власне ініціатив самих селян тобто через формування мережі